

TROJA

Desetletje trajajoča vojna med Grki in Trojanci je dobro znana še sedaj, dobrih 5000 let po tem, ko so Grki z zvijačo, z lesenim konjem pretentali in osvojili Trojo. V nesmrtnost je povzdignila kar nekaj junaških imen, Ahila, Hectorja, Odiseja. Na poti nesmrtnosti pa jim je odločilno pripomogel grški dramatik Homer, ko je nekaj stoletij kasneje v delih Iliada in Odiseja poveličeval junaštva antičnih junakov. Ni jasno, koliko je tu resničnega, ali je dogodke popisoval po ustnem izročilu ali so plod njegove domišljije, toda njegova dela so preživela stoletja in postala eden največjih zakladov literature. Ta tema pa je navdihnila tudi Wolfganga Petersena, da je posnel film Troja. K sodelovanju je povabil nekaj dobrih igralcev, ki so pritegnili kar nekaj občinstva (predvsem nežnejšega spola), saj je Ahila odlično odigral postavni Brad Pitt. Komur pa niso všeč blondinci, je tukaj tudi temnolasec Orlando Bloom v vlogi Parisa, lomilca ženskih src. Kdor pa junakov ne sodi zgolj po zunanosti, je tu še Hector; pošten, pogumen, časten in ljubeč mož.

Čeprav ima film Troja enako rdečo nit kakor Iliada, bom še enkrat na kratko obnovila dogajanje, ob natančnem gledanju filma pa vendarle opazimo nekaj pomembnih razlik, katere bom opisala v nadaljevanju.

Trojanska vojna se odvija v mestu Troja, 3200 let pred našim štetjem. Menelaj, špartanski kralj, je naveličan vojn, zato s Trojo, večno tekmico sklene premirje. V času gostovanja trojanskih princev v Šparti, se zaljubita trojanski princ Paris in lepa špartanska kraljica Helena, ki velja za najlepšo žensko na svetu. Paris lepo Heleno odpelje s seboj v Trojo. Ko za to izve Menelaj, besen za pomoč prosi brata Agamemnona, ki pa si Trojo že dolgo želi napasti, zato zbere vsa grška kraljestva za napad. Zaveda pa se, da osvojitve trojanskega obizadja ne bo lahka, zato je prisiljen vpoklicati tudi največjega grškega junaka, svojeglavega in drznega Ahila, ki nikomur ne priznava oblasti, le samemu sebi in svojemu ugledu. Pregovori ga šele Odisej, piko na i pa doda Ahilova mati ko mu prerokuje, da če ostane doma, bo srečen; imel bo ženo in otroke, ki ga bodo imeli radi in ko umre ga ne bodo pozabili, a ko pa umrejo tudi njihovi otroci bo njegovo ime tonilo v pozabo. Po drugi strani pa če gre v Trojo, se bo za vedno zapisal v zgodovino in njegovo ime ne bo pozabljeno, kajti to bo vojna kakršne človeštvo še ni videlo. Tako se z željo po večni slavi poda s tisočemi grškimi ladjami v boj. Za Trojanski obzidjem pa se kralj Priam odloči, da Helene nebo vrnil Menelaju in tako je vojna neizbežna. Hkrati pa preveč zaupa v neomajno moč bogov in neposlušna nasvetov svojega sina Hektorja, ki kljub prvotni zgroženosti nad lahkomiselnostjo Parisa, brata sedaj podpira in se pogumno poda v neenak boj. Kmalu na trojanski obali

pristane tisoč grških ladij, katerim izkrcaja ni mogla preprečiti niti mogočna Hektorjeva vojska. V prvem spopadu Ahil oskruni Apolonov tempelj in si prisvoji svečenico, Briseido, Hectorjovo sestrično. Menelaj in Paris se spopadeta, saj naj bi to bila vojna med dvema moškima, vendar pa se Paris pred usodnim udarcem Menelajvega meča oklene bratove noge. Ko kljub Menelajevi jezi ne vstane, in ga hoče ubiti ob Hektorjevih nogah, ga Hektor ubije. To še poveča napetost. Poveča pa se tudi trenje med kraljem Agamemnonom in Ahilom, ki doseže višek, ko hoče Agamemnon Ahilu vzeti ljuljeno Briseido. Besni Ahil se noče več bojevati za Agamemnona, brez njega pa Grki utrpijo velike izgube in izgubijo premoč. Patroklos, Ahilov bratranec, kljub Ahilovi prepovedi, sam prevzame vodstvo Mirmidojcev, Ahilove vojske in jih povede v boj, kjer ga ubije Hektor, misleč, da je ubil Ahila. Ko mu sname čelado, se zave da je ubil napačnega, kljub dolgim svetlim lasem ter Ahilovi opravi. Zaveda se, da se mu bo Ahil maščeval. In res. Ahil se vrne v bojno dogajanje in mnogi Grki so hvaležni za Patroklovo smrt. Po obrednih 12 dneh, namenjenim Patroklosovemu pogrebu, pride Ahil sam pred Trojansko obzidje klicoč Hektorja. Hektor se zaveda, da se mora spopasti z njim, zaveda pa se tudi, da ga čaka usodni konec. Zelo ganljivo je njegovo poslavljanje od žene Andromahe, ter malega sinčka. Sicer nima tako dolgega govora kakor v Iliadi, a vseeno je zelo čustveno in žalostno. Ve, da ju vidi zadnjič, vendar kljub ženinim prošnjam, naj ne gre, oddide, saj se zaveda svoje dolžnosti. Ahilu se sprva dobro upira, a kmalu mu zada poslednji udarec. Ahil ga nečloveško priveže na voz ter odvede v svoj tabor, kamor pa ga pride kraj Priam prosit, naj mu da sinovo truplo, da ga pokoplje z vsemi častmi. Ahil mu popusti, vendar po pogrebu Grki zopet napadejo in jasno je, da bo Troja padla na tak ali drugačen način, vprašanje je le, koliko človeških življenj bo potrebnih. Naenkrat pa Grški tabor izgine in Trojancem se zdi, da je vojne konec. V dar od Grkov sprejmejo lesenega konja in ga kljub Parisovim nestrinjanjem odpeljejo v mesto. Ponoči pa iz konja zlezejo grški vojaki in spečo Trojo požgejo do tal. Agamemnon v navalu v templju ubije starega kralja Priama, njega pa ubije Briseida. Njo kmalu najde Ahil in končno sta skupaj, ko Paris izstreli puščico Ahilu v njegov edini ranljivi del telesa, v peto. Puščica ga zadane še trikrat v prsi, a si jih izpuli ven, na koncu pa ob Briseidi umre zaradi puščice v peti. Andromahi pa z nekaj meščani uspe pobegniti. Paris preda trojanski meč mlademu trojancu Eneju, njegovo pot pa opisuje drugi ep, Eneida.

Tako se filmska zgodba konča, vendar pa je kar nekaj različnosti med Trojo in Iliado. V Troji so bogovi skorajda nepomembni, v njihovo neomajno moč verjame le Priam, medtem ko bogovom Iliadi namenja skoraj tolikšen del pozornosti kot sami bitki oz. bitkam.

Kot drugo pa se v Iliadi zdi, da Menelaj in Agamemnon še zdaleč nimata tako negativnih karakterjev; film ne skriva simpatij do Trojancev kajti zdi se, da je film bolj na Trojanski strani, medtem ko

Homer daje zaradi svoje grške pripadnosti prednost Grkom. Tudi nekateri odnosi med junaki so drugačni, naprimer Briseida v Iliadi ni Hektorjeva sestrična, kajti Ahil jo je pripeljal s sabo, niti Patroklos ni Ahilov bratranec, vendar prijatelj. Vendar to nikakor ne vpliva na potek vojne.

Troja je eden mojih najljubših filmov. Všeč mi je Hektorjev lik, saj se zdi, da je edini pameten in močan v Troji, kot nekakšen glas razuma, ki edini vidi vso nesmiselnost vojne, a je zaradi svoje vdanosti družini primoran vedno znova poseči po meču. Tudi igralec Eric Bana ga je odlično odigral, saj ni igral na karto svoje privlačnosti, saj je svojo vlogo odigral zelo prepričljivo in vživeto.

Čeprav mi je film zelo všeč, pa bi vseeno rajši spremenila potek dogodkov v trojanski vojni do srečnega konca. Naprimer, da bi se Ahil odpravil domov še pred Patroklejevo smrtjo. Tako bi Hektor in Ahil preživela, Troja pa verjetno nebi padla. Vendar pa se ob tem zastavlja vprašanje ali bi potem mi sploh poznali Ahila, kajti ostal bi navaden grški bojevnik, tako kot mu je prerokovala njegova mati. Vprašanje pa je, ali bi v primeru če bi Troja zmagala in še naprej cvetela ob Sredozemskem morju in bi Hektor ostal neporažen, ali bi to navdihnilo kašnega pisatelja, da bi za nas ohranil Trojo in Hektorja v svojem delu. Verjetno trojanska vojna nebi postala tako poznana, saj bi bila to le še ena vojna več v zgodovini človeštva. Torej konca, da bi Troja ostala neporažena nemoremo spremeniti, kajti potem mi nebi poznali ne Hektorja, ne Ahila, ne Troje. Vendar pa glede na to, da si niti zgodovinarji niso enotni, ali se je trojanska vojna sploh zgodila, kaj šele kako je potekala si nam ni treba beliti glave s tem. Zato se moramo zadaovoljiti stem, da imamo Homerjevo Iliado in Odiseja, da imamo odličen film, poznamo Hektorja in poznamo Ahila.

Pač ljudje so se od nekdanj spuščali v vojne. Dva svetova se spopadeta za moč, za slavo, za čast - in za ljubezen, tisoči padejo za slavo. In zaradi pohlepa in ljubezni je vse pogubljeno. Kar je vse to tudi v Troji.

Še nekaj zanimivosti iz zakulisja. Med snemanjem bitke pa si je Brad Pitt poškodoval, zelo ironično, ravno ahilovo tetivo. *Pitt in Bana sta mečevanje vadila več mesecev, dokler njuni gibi niso postali povsem naravni, šele po tem so posneli ta del filma. Sklenila pa sta, da za vsako manjšo rano nasprotniku plačata 50 dolarjev, za večjo (če bo potreboval kakšen šiv) pa 100 dolarjev. In Brad Pitt je že po šestih dneh snemanja enega najtežjih prizorov v filmu Bani dolgoval 750 dolarjev. Tudi film ima kar nekaj napak, recimo v Troji sonce vzhaja na zahodu in pa 3200 let pred našim štetjem so nad Trojo letela letala...a če se poglobiš v film tega sploh ne opaziš.*

Odlično igralsko zasedbo pa dopolnjujejo tako mladi talenti kot slavni veterani: Eric Bana igra princa Hektorja, Orlando Bloom je očarljivi princ Paris, Diane Kruger je lepa Helena, Brendan Gleeson igra kralja Menelaja, Brian Cox pa pohlepnega kralja Agamemnona. Pridružujeta se jim še Julie Christie kot Tetida, Ahilova mati, in Peter O'Toole kot kralj Priam.